

KAKELUGNEN I SVERIGE

*Engelsbergs bruk
13 februari 2020*

Få eldstäder kombinerar konst och nytta på samma slående sätt som den svenska kakelugnen. Från att ursprungligen ha varit en dyrbar statussymbol blev kakelugnar så småningom en av de mest uppskattade värmekällorna i våra hem, inte minst tack vare det revolutionerande rökkanalsystem som introducerades 1767 av arkitekten Carl Johan Cronstedt och generalmajoren Fabian Wrede. Med detta och en rad andra innovationer blev kakelugnen föremål för både vetenskapligt, ekonomiskt och konstnärligt intresse och fick stor påverkan på svensk arkitektur. Idag har kakelugnen fått förnyad aktualitet genom intresset för hållbar design, byggnadsvård och resursbesparing. Historien bakom kakelugnen knyter an till många av dessa frågor samtidigt som den berättar om samhällsutvecklingen i olika tider. I det här seminariet följer vi kakelugnarnas väg från skråhantverk till storindustri och banbrytande teknologi till uppskattad antikvitét. Genom bredden av perspektiv kan kakelugnen fortsätta att fungera som både historisk kunskapskälla och tankeställare om värmens betydelse genom tiderna.

PROGRAM

13:00 Kurt Almqvist hälsar välkommen
13:05 Svante H. Tirén – Introduktion: Engelsberg och kakelugnar

Kakelugnens ursprung och idé

13:10 Carl Frängsmyr – Värme, kyla och nationalkaraktär
i svenskt 1700-tal
13:25 Claes Pettersson – Landsortens kakelugnar: en verkstads-
produktion under tre generationer i 1700-talets Jönköping
13:40 Karl Grandin – Veden, värmen och vetenskapsakademien
13:55 Diskussion
14:10 Kaffe

Uppvärmningens konst och nytta

14:40 Bo Vahlne – Kakelugnen: verklig, svensk, ibland ingetdera
14:55 Linnea Rollenhagen Tilly – Carl Johan Cronstedt och
rationaliseringen av den svenska kakelugnen
15:10 Anders Stjernberg – Värmekällan som inredningsdetalj:
kakelugnen under det sena 1800-talet
15:25 Diskussion
15:40 Kaffe

Från modernitet till antikvit

16:10 Maria Perers – Kakelugnar och värme under 1900-talet
16:25 Vicki Wenander – Framtidens kakelugnar: vem formger dem
och hur kommer de att se ut?
16:40 Diskussion
17:00 Färd till Odensnäs med drink och visning av kakelugnar
18:15 Återfärd till Engelsberg
18:30 Middag

TALARE

Karl Grandin

Professor, Centrum för vetenskapshistoria

Carl Frängsmyr

Docent, Uppsala universitet

Maria Perers

Designhistoriker, Konstfack

Claes Pettersson

Arkeolog, Sydsvensk arkeologi AB

Anders Stjernberg

Byggnadsantikvarie, Bjerking AB

Linnea Rollenhagen Tilly

Fil. dr, ENSA Paris La Villette

Bo Vahlne

Fil. dr

Vicki Wenander

Bebyggelseantikvarie, Wenanders Byrå

ORGANISATION

VD: Kurt Almqvist

Projektledare: Svante H. Tirén

Projektkoordinator: Carl Philip Passmark

*Personal: Andreas Braw, Magdalena Bujak,
Markus Linder, Anna Rahman, Anton Roos*

AXEL OCH MARGARET AX:SON JOHNSONS STIFTELSE

STUREPLAN 3, 103 75 STOCKHOLM

TEL: 08 788 50 50 | FAX: 08 788 50 60 | WWW.AXSONJOHNSONFOUNDATION.ORG